برنج و استراحت انتظار ما را میکشید . یک مرد قوی و قدبلند با موهای سیاه ما را به خانه دعوت نمود .

بعد از رفع خستگی دوباره بطرف بالا حرکت کردیم . یک مین خود بخود منفجر شد شاید از شدت حرارت و یا ریزش سنگ ریزه ها باشد ؟ هوش می کنم تا با احتیاط قدم هایم را بگذارم.... ساعت پنج و چهل دقیقه بعد از ظهر به آخرین قله رسیدیم . بلند ترین نقطه که مرا از ساحه دید دوربین ها و شلیک عساکر شوروی بود .

در آنطرف کابل را می دیدم که در فرورفتگی عظیم احاطه شده ، دور تر از آن رنگ سبز شوره زار ها و دشت ها به فاصله ۲۰ الی ۲۵ کیلو متر به چشم میخورد .

به طرف چپ یک جهیل کوچک و آنطرف تر شهر پغمان بود که صدای توپ از آنجا به گوش میرسید . قوماندان بصیر برایم اشاره کرد و گفت چنان راه برویم که دیده نشویم ازین قله نیز عبور مینمائیم و احتمال زیاد میرود که عساکر شوروی و دولتی مارا ببینند .

ساعت هفت شب کنار یک دریای سیل بر رسیدیم . مجاهدین با گرفتن وضو خود شان را آماده نماز و دعا نمودند به عبادت پرداختند.

قوماندان یک پارچه صابون ، یک توته آئینه و یک ریش تراشی برایم داد . باید ریشم را بتراشم ، ریشی که پنج هفته قبل بخاطر شباهت به مجاهدین گذاشته ام . قوماندان گفت بروت هایت را تراش نکن و آنرا به شیوه روسی بگذار !

پائین شدن از کوه ادامه دارد ، لحظه ها حساس شده میرود ، روشنی روز کم کم جای خود را به تاریکی میدهد . ساعت نه و چهل دقیقه شب

بعد از صرف طعام میان اهالی منطقه حرف های جدی تر شروع میشود . باید قبل از سپیده دم به پایتخت برسیم !

در دل شب به رهنمائی چند مجاهد و یک گروپ دیگر مجاهدین که از فاصله دورتر امنیت مارا گرفته بودند راه برویم . آری اینجا جنگ است !

دو ساعت بعد تر بعد از عبور از یک سرک اسفالت شده محافظین ما را ترک کردند و تنها چارنفر باقی ماندند با دو تفنگچه . مرحله فوق العاده حساس و دشوار بود در خط مقابل چشم ما بیست و شش پوسته روس قرار داشت . هلیکوپتر های محاربوی با کمک فشنگ های روشنی انداز از بین کوهها و طیاره ها فعالیت می نمایند و قدم های خود را تند تر میگذاریم گاهی دشت گاهی روشنائی فشنگ و گاهی پروت روی زمین ..... این عمل بار ها تکرار گردید .

گلویم از شدت گرمی خشک شده بود . به منطقه بسیار خطرناک رسیدیم باید از بین دو پوسته روسی که یکی بفاصله دوصد متری دیگر واقع بود عبور نمائیم . از زیر سیم های تیلفون باید خم خم بگذریم و سروصدا ننمائیم . آواز نگهبانان روسی از فاصله نزدیک به گوش ما میرسد و ما همچنان ادامه میدادیم .... بعد از پانزده دقیقه هیجان واضطراب احساس میکنم خستگی ام رفع شده است . دورتر کابل میدرخشد و مرتب جریان برق قطع می شد . این هم نمونه دیگری از جنگ است .

برای اولین بار بعد از دیر مدتی روشنی برق را می دیدیم و به این روشنی بآهستگی نزدیک شدیم . بالاخره بیک سرک خامه خلوت رسیدیم بالای دیوار گلی آن برق می درخشید . در سایه دیوار این سرک خورد

همچنان برفتن ادامه دادیم ، بعد از دوازده ساعت راه پیمایی ساعت دو و ده دقیقه بعداز نیمه شب مقابل یك دروازه بایستادیم . یکی ازمجاهدین برای گشودن دروازه با شفر مخصوص را روی زنگ بکار برد . در باز شد و داخل شدیم و در آنجا شیر گرم و شیرین انتظار مارا میکشید . لحظه بعد صدائی از پشت در به گوش رسید ، بعد سینی چای رسید . چهره خانم مهماندار را نمی دیدم زیرا مقررات اسلامی چنین حکم میکند !

بعد از اندکی استراحت ، ساعت چهار صبح از خواب بیدار شده و لباس های خود را تبدیل نمودم . یك قوماندان دیگر هم با ما آمد و مرا پیاده در منطقه رهنمائی مینماید . آنطرف تر یك موتر ساخت شوروی با یك راننده انتظار ما را میکشید . آری به رهنمائی این رزمندگان من در کابل گردش مینمایم . به احمد انوری نگاه کردم او لبخند میزد ، او مانند برادرش سید حسین انوری شش سال قبل شهر را ترك گفته ، و در طی این مدت هرگز به خانه خود برنگشته است ، زیرا دولت کابل مبلغ هنگفتی به بهای سر آنها گذاشته است . موتر حامل ما به طرف چپ اشاره داد و از سرك اسفالت خارج شدیم ، کمی دورتر بندر تلاشی به چشم میخورد دو دو نفر با خونسردی تمام با عبور از پس کوچه ها به لحاظ عدم برخورد با تلاشی پای پیاده به راهمان ادامه دادیم .

دورتر چند خانه گلی مانند فیلم ها به نظر میخورد . موتر آنجاست و آهسته به آن نزدیك شده و سوار شدیم . خط سیر ما یك مخفی گاه در مرکز شهر است در آنجا چای صبح را با قوماندان حبیب الله قوماندان عمومی شهر کابل که بازوی راست قوماندان انوری میباشد ، صرف مینمائیم تمام خانواده حبیب الله حدود سی نفر در مقاومت بوده و یك جبهه غیر

(ص ـ ٤٤)

څېړنې ښيي چې کرهنه هم په افغانستان کې د جګړې په اور سوې ده

ادوارد جرارديت

د ۱۹۷۹ کال له لومړيو ورځو نه را وروسته کله چې روسانو افغانستان ونيو د افغانستان د ختيځ ولايت پکتيا د کرنې ځمکې چې د سپين غره د واورو ډکو څوکو په لمن کې پرتې دي ، بې کرنې پاتې دي .

ډير کلي د پرله پسې هوايي او ځمکنی بمبارد له کبله په ورانه بدل شوي دي ، ډير څېړونکي پدې عقيده دي چې دا د شوروي قصدي پاليسي وه چې د مجاهدينو تر قبضې لاندې سيمو کې د کرنې تاسيسات وران ويجاړ کړي . د آباديو په کورونو چې ديوالونه يې د نه ترميم له کبله په لوټو بدل شوي ، شنه هرزه بوټي راشنه کيږي . د اوبولګولو کانالونه يواځې د لږو زړو ويالو په څير دي . کوم څاروي چې پاتې دي د کوچيانو وزې او اوښان دي . څړځايونه د کمونستانو د امنيتي پوځونو د ښخو شوو ماينونو د شته والي له کبله د اهلي څارويو د څړ لپاره مصئون ندي .

په ټول افغانستان کې حالت په همدې ډول دی . په پېښور کې د مرستو کميټه په همدې ورځو کې په خپل يو خپور شوي رپوټ کې وايي چې " دا د سولې يا جګړې په شرايطو کې د افغانستان د کرهنې په هکله تر اوسه د خپرو شوو رپوټونو په پرتله يوه هراړخيزه سروې ده " . دا سروې چې له ډيره وخته راهيسې د مرستو د نړيوالو ټولنو له خوا انتظار کېده

د افغانستان د بیا ابادولو لپاره ډیره مهمه ښکاری .

د سروی له مخی په ناڅاپی توګه د کرهنی تولیدات د روسانو د یرغل نه د وړاندی تولیداتو په پرتله په سلو کې د ٤٥ نه تر ٥٠ پوری را ټیټ شویدی .

اعظم ګل د امریکی تعلیم یافته د کرنی د سروی ډایرکټر او د کابل پوهنتون د اګرانومی د څانګی پخوانی مشر وویل : " زمونږ رپوټ په ټولو سیمو کی یو ثابت تنزیل ښئي" .

همدارا ز سروی ښئی چی د غله دانو محصولات د کیمیاوی سرې او بیلا بیلو تخمونو د لاس ته ور وړلو د ستونځو له کبله په سلو کی له ۲۵ نه تر ۳۰ پوری ټیټ شویدی . همدارنګه رپوټ د ځمکی د یوی کولو لپاره د غوایانو د کمښت یادونه کوی .

رپوټ نتیجه اخلی چی په افغانستان کی د کرنی اوسنی تولیدات د موجوده اوسیدونکو او د پنځه نیم میلیونو ورګرځیدونکو کسانو لپاره بسیا ندی .

پروفیسر اعظم ګل اټکل کوی چی کیدای شی د دغو تاسیساتو بیا آبادی دوه یا دری کاله وخت ونیسی چی په کافی اندازه خوراکی مواد تولید کړی ، خو دا به په امنیتی شرایطو پوری اړه ولری .

هغه وویل : " امنیت اساسی مسئله ده ، دا به ډیره مشکله وی چی جګړه جاری وی او د بیا ابادولو کار سرته ورسیږی . " همدارنګه هغه وویل چی افغانان به په لیری پرتو سیمو کی له دری میلیونو نه تر پنځو میلیونو پوری د ښخو شوو ماینونو له درکه له ستونځو سره مخامخ دی .

دغه سروې له ۱۲ میاشتو نه په زیاته موده کې په افغانستان کې د مقاومت تر لاس لاندې سیمو کې او هم په پاکستان کې په ٤٩ کمپونو ترسره شویده . دا سروې د ۱۳۰۰ کلیوالی ټولنو د ۲۰۰۰۰ کسانو سره په مرکو متکې وه .

د اعظم ګل د وینا له مخې په دغه سروې کې د دولت تر کنترول لاندې سیمې ندې شاملې ، هلته د ورتګ خطرات موجود و . هغه ٦۸ څېړونکې چې افغانستان ته لیږل شوې وو د کار په اوږدو کې د ډېرو ستونځو سره مخامخ شول ، حتی د سولې په شرایطو کې دوې مجبور و چې په ډېرو سیمو کې د ښېټو او غرونو څخه د تیرویدو لپاره په پښو او یا په اس سفر وکړي مګر په ځانګړې دول جګړې دغه شرایط نور هم سخت کړیدی .

پروفیسر اعظم ګل وویل : " یو څېړونکې ووژل شو ، یو بل د کابل د حکومت له خوا ونیول شو او تر اوسه په زندان کې دی او ۱۲ څېرونکي په کمین کې ګیر راغلل . "

رپوټ نتیجه اخیستې چې ښايي ډېرو زیاتو مرستو ته ضرورت وي چې افغانستان بیرته په پښو ودروي . رپوټ دا غوښتنه کوي چې له ټولو نه مخکې به بیرته ورګرځیدونکو مهاجرو او همدا راز هغو بزګرانو ته چې د کرهنې څخه یې لاس اخیستی دی ، د خوراکي موادو د مرستې ضرورت وي .

د کرهنې دغه سروې ټینګار کوي ، ددې لپاره چې د خوراکي موادو او د کرهنې د مرستو د برابرولو او ویش لپاره کافي وخت ولرو ، نو د مهاجرو په کراره بیرته تګ ضروري دی .

" بیا آبادول به لکه به خپل کور د بسیا کولو په ضد کیلي وي " ■

افغانستان وقراردادها

قسمت آخر

روزان کلس

(این موضوع تثبیت شده تطبیق قرارداد ها را در عرض ٦٠ روز میسر می نمود و قبلاً بران توافق صورت گرفته بود) . اظهارات شوارد نادزه تا که مذاکرات جینوا دو هفته بتاخیر افتاد کمتر مورد علاقه مردم قرار گرفت . بالاخره گورباچف بصورت حیرت آور در ٨ فروری اعلان کرد اگر قرارداد یاد شده روز ١٥ مارچ امضاء شود ، خروج نیروهای شوروی از ١٥ می آغاز خواهد گردید . همچنان مسکو موافقه کرد که بیرون رفتن نیروهای شوروی در عرض نه ماه تکمیل خواهد شد ، در حالیکه شوروی ٥ سال پیش ٤ سال مهلت طلبیده بود . واقعاً این اقدام شوروی یک جهش غیر منتظره بشمار میرود .

کوردویز ، اتحاد شوروی و رژیم کابل از ایالات متحده تقاضا کردند که بر تعهدات سال ١٩٨٥ خویش پابرجا بماند . وزارت خارجه مترددد بود که چنان تعهداتی وجود دارد؟ ولی بهر حال پاسخ مثبت ارائه و سپس آشکار گردید که ایالات متحده تعهدات خود را ایفا خواهد نمود درصورتیکه اتحاد شوروی قوای عسکری خود را فرا خواند ، امریکا کمکهای نظامی خود را به نیروهای مقاومت قطع خواهد کرد .

\- ۵ -

درین گاه فعالیت های زیاد درهم و برهم و شتاب زده پشت پرده و علنی آغاز شد . چنانکه طرفداران قرارداد ها فشار می آوردند که توافق ها امضا شود ولی آنانیکه این موضوع را با شك و تردید می نگریستند بیهوده تلاش می کردند تا متن اصلی قرارداد های مخفی را بدست بیاورند.

اتحاد شوروی و رژیم کابل در جهت پذیرش و به اجرا درآوردن سریع قرارداد ها بیشتر فشار می آوردند و هیچ نوع تعدیل را در پیشنهاد های شوروی نمی پذیرفتند . از سوی دیگر مقامات پاکستان و مهاجرین افغان در برابر قرارداد های یاد شده ابراز مخالفت می نمودند . جنرال محمد ضیاءالحق تحت فشار سنگین شوروی قرار گرفت . عملیات دهشت افگنی و خراب کاری در قلمرو پاکستان آغاز شد . رئیس جمهور پاکستان قرار داد ها را بسیار ناقص تشخیص کرد و حکومت او هم حاضر نشد. مادامیکه تغییرات عمیق و اساسی در متن آن بعمل نیامد در پای قرارداد ها امضاء نکند . هنگامیکه حکومت پاکستان بیك رشته سوالاتی پرداخت مبنی براینکه مسایل با قراردادها حل نگردیده است ، در آنگاه شوروی بر آشفت ابتداء تهدید کرد . هرگاه قراردادها بتاریخی که آنکشور پیشنهاد کرده پذیرفته نشود ، در آنگاه عملکرد خروج نیروهای خود را حذف خواهد نمود همزمان اتحاد شوروی اقدام برعکس بعمل آورد و اظهار نمود هرگاه قرارداد ها امضاء شود یا نشود ، خروج نیروها آغاز خواهد گردید .

در همین هنگام ، کانگرس درامریکا می کوشید تا اطمینان حکومت امریکا و نقش آنکشور را در فیصله های پیشنهاد شده تثبیت نماید . در اخیر فروری کمیته فرعی آسیا و اقیانوس آرام کمیته خارجی کانگرس

اجلاسیه ای برگزار کرد . رابرت ای پك Robert A. Peek معاون وزارت خارجه گفت :

" وجایبی را که ایالات متحده بعنوان کشور تضمین کننده بدوش گرفته بصورت منحصر به سیاست ها و طرزالعمل ها ارتباط خواهد داشت ، مسئولیت دیگران را بدوش نخواهد کشید و در جهت حصول موفقیت آمیز توافق ها خود را مسئول نمیدانند . ما و اتحاد شوروی بیك تعهد اساسی در ارتباط بعدم مداخله و تجاوز پابندی داریم . اگر قرار دادها بصورت عمومی قناعت بخش باشد ، کمك های نظامی امریکا به مقاومت افغان قطع خواهد گردید . ما از اتحاد شوروی انتظار داریم تا بعمل بالمثل بپردازد و کمك های نظامی خود را برخ رژیم کابل ببندد . تعهدات جناحهای درگیر يك روز پس از امضاء قرارداد ها بهاجرا درخواهد آمد ، ولی در حال حاضر انتظار میرود که پس از ۶۰ روز تطبیق شود . "

در همین گردهم آئی ونسنت . ام . کانسترارو Vincent M. Cannistraro دستیار معاون وزارت دفاع در امور امنیت بین المللی تائید نمود که در ضمیمه قوای ناظر از ۱۰ تا ۵۰ نفر تعیین شده ، آنان بعنوان مشاهد و یا ناظر وظیفه خود را انجام خواهند داد نه بحیث نیروی حافظ صلح . آنان در برابر گزارش های مختلف از معاهدات جینوا ، به تحقیق و بررسی خواهند پرداخت . در واقع آنها فاقد اعمال نفوذ اند و در امور آتش بس و خروج نیروها صلاحیت ندارند ... نیروهای یاد شده در هر يك از مراکز کشور ها و گذرگاههای عمده سرحدی گماشته خواهند شد .

کار نظارت برای گروه پنجاه نفری در يك کشور کوهستانی بزرگتر از فرانسه ، امریست ناممکن . از سوی دیگر در قرارداد های جینوا تصریح

نشده که هیات ملل متحد بر خروج نیرو های شوروی نظارت نماید . تبصره های مطبوعاتی در زمینه بیشتر بابهام موضوع کمک میکند .

بیانات بالا ، خاصتا" اظهارات پیک احساسات اعضای سنا را جریحه دار ساخت . در ۲۹ فروری ۱۹۸۸ رئیس اکثریت مجلس سنا رابرت سی بیرد Robert C. Byrd گفت من نه تنها از لهجه تکان خوردم بلکه حیرت زده شدم . این اظهارات با گفته های شولتز و رئیس جمهور تفاوت دارد . این بمعنای فروش است . اگر این حقیقت داشته باشد ، هر آئینه فروش شرمناک خواهد بود .... وزارت خارجه از تهیه متن قرارداد ها به سناتور همفری خودداری کرده است . اعضای سنا را نباید در تاریکی گذاشت .

احتمال میرود اداره ریگن درجهت آغاز بستن یک پیمان با شوروی دلبستگی داشته و چنان علاقه مند باشد که در راه منفعت افغان تعهدی بسپارد . حکومت باید بسیار احتیاط کند تا بعمل بی آبروئی که بسود شوروی بیانجامد ، اقدام ننماید .

اعضای سنا به توافق آرا تصویب کرد که ایالات متحده تمام کمک های خود را تا وقتیکه مساعدت های اتحاد شوروی به رژیم دست نشانده کابل ادامه یابد ، به مقاومت ادامه بدهد . همچنان بحل قناعت بخش سیاسی و دیگر نیازمندی مقاومت تسهیلات فراهم گردد .

بر اثر فشار مجلس سنا وزارت خارجه امریکا اصول " تقارن " را بپیش کشید بدین معنی ایالات متحده تا آن وقت به مقاومت افغان کمک خواهد کرد که کمک های اتحاد شوروی به رژیم دست نشانده کابل ادامه داشته باشد . این اصول دراعلامیه شولتز وزیر خارجه مورخ ۱٤ ـ اپریل درجینوا

تصریح گردید. ولی این موضوع با قرارداد های جینوا چگونه مطابقت می نماید . زیرا ایالات متحده در جهت عدم پا درمیانی تعهد سپرده است . افزون برین با درنظرداشت ساختمان جغرافیائی منطقه ، اگر پاکستان وجایب خود را بر مبنای معاهدات جینوا یعنی عدم تحبث و عدم مداخله به اجرا در آورد ، ایالات متحده چگونه میتواند کمک های خود را به مقاومت افغان برساند .

اتحاد شوروی ، بلا فاصله فیصله مجلس سنا را مبنی بر اصول " تقارن" بباد انتقاد گرفت و امریکا را در راه ایجاد موانع جهت برقراری صلح ملامت نمود . مسکو اعلان کرد که بصورت طبیعی تمام انواع کمکهای خود را به رژیم کابل ادامه خواهد داد و در پی این ادعا برآمد که مغایر کمک امریکا به مقاومت ، کمک های شوروی بر مبنای قرارداد دوجانبه افغان ـ شوروی ۱۹۲۱ وجه قانونی دارد و معاهدات از اعتبار ساقط نمی شود .

پاکستان با برخورداری از پشتیوانه مجلس سنا و حامیان دیگر خود از نواقص قرارداد ها نگران بود ولی باز هم رژیم کابل را بعنوان هم امضاء پیمان نمی پذیرفت . بجای آن پاکستان حکومت آزاد انتقالی را پیشنهاد کرد چنانکه مورد قبول تمام افغانها قرار گیرد و اصرار می ورزید که چنین حکومت باید قبل از امضاء قرارداد ها تاسیس شود و دو عامل را مهمترین مسئله مهم می شمرد : امضاء قرارداد ها با رژیم کابل در دراز مدت به رژیم دست نشانده کابل وجه قانونی می بخشید و حکومتی که مورد اعتماد افغانها نباشد ، اکثر اضافه از ۳ میلیون مهاجری که در حدود ده سال در پاکستان بودوباش اختیار کرده اند ، به خانه های خود

(ص ـ ۲۵)

سیاست آرام سازی منطقه

قسمت آخر

اولیور روی

- چنین اتحادهایی بیشتر درمناطق تحت کنترول رژیم رخ می دهد در سایر مناطق توفیقی به دست نیامده است .
- خاد هرگز نتوانسته گروه های بزرگ را از نهضت مقاومت جدا سازد "مثلاً" تمام افرادیکه یك قبیله یا یك قوم " انجام این مهم باید بر عهده سیاستی نهاده شود که باید برای ملیتها درنظر گرفته می شد ، کاری که هنوز انجام نشده است .
- جنگندگی افرادی که به رژیم می پیوندند و به صورت شبه نظامیان درمی آیند بسیار متفاوت و اکثراً ضعیف است .
- نهضت مقاومت بعضاً موفق شده رهبر این گروههای خائن را اعدام کند " فی المثل اعدام نورالله در المر" .

محدودیت ها و موانع :

این محدودیتها بر دو گونه اند : اول آن که سیاست شوروی به جای آن که جامعهٔ سنتی را از هم بپاشد به تحکیم آن کمك می کند ، در ثانی اردوی شوروی انعطاف لازم برای بهره برداری از موفقیتهای جزئی به دست آمده توسط خاد را ندارد .

تحکیم جامعه سنتی :

مسئله آرام سازی کشورایجاب می کند که موقتا" از دست زدن به اصلاحات نوع کمونستی ، اصلاحات ارضی ، آزادی زنان ، مبارزه علیه نفوذ و اعتبار مذهبی ، مبارزه با بیسوادی و سرانجام تربیت جوانان خودداری شود . روسها به هیچ وجه قصد آن را ندارند که مردم را به پذیرش سوسیالیزم متقاعد سازند بلکه می خواهند بقبولانند که رژیم با آنها سرجنگ ندارد . حزب کمونست و اقمارش غایب هستند و از فعالیت ایدیولوژیکی " اغتشاش - تبلیغ " خبری نیست . طرف خطاب خاد بزرگان سنتی هستند و این اداره سیاستی متضاد آنچه که یک حزب کمونست ظاهرا" باید اعمال کند در پیش گرفته ، سیاستی که مستقیما" از روشی که انگلیسی ها در قرن نزده و بیست اعمال می کردندبه عاریت گرفته شده است .

این سیاست سه نقطه" ضعف بزرگ به شرح زیر دارد :

- سیاست رژیم در قبال ایلات و قبایل سیاستی است که می تواند علیه خود رژیم جهت دهد . چنانچه گروه در ساخت خود دچار تضاد شود به تبع منافع کوتاه مدت ، در تغییر موضع تردیدی به دل راه نخواهد داد . سیاست شوروی فقط در مرحله ای معنی پیدا می کند که اشغال کشور توسط شوروی رو به گسترش باشد ، چنانچه این مهم به حال رکود افتد قبایلی که با آنها پیمان بسته اند به مواضع سنتی خود باز خواهند گشت .

- فقدان " عامل انتقال نیرو " در سیاست شوروی . گروه های که به رژیم پیوسته اند به حال خود رها می شوند . نه حزب کمونست - که بسیار ضعیف و منشعب شده ، نه ارتش بی رمق افغانستان و نه ارتش شوروی - که کار او نیست . قادر نیستند به این گروهها سازمان و تشکیلات ارزشمندی

ببخشند . این گروهها که انگیزه ای برای تعقیب و شکار مجاهدین ندارند به نگهبانی از روستا های خو بسنده می کنند . گروه های متحد با رژیم دارای تحرك نیستند و سازماندهی ندارند ، حتی اوپراتیفی ها که ادعا شده دارای قدرت تحرکند به دفاع از پایگاههای ثابت می پردازند تنها تفاوتی که آنها دارند در این است که می توانند دور از ده خود دست به عملیات بزنند.

- جامعهٔ افغان در نهضت مقاومت تحول یافته است . کادر های جدید نهضت مقاومت افغانستان دیگر بزرگان سنتی این جامعه نیستند ، بلکه جوانان مسلمانی هستند که به سیاست رو آورده اند و از مدتها پیش به یك حزب سیاسی پیوسته اند . این جوانان دیگر تابع قوم خود نیستند بلکه با یك آرمان سیاسی " مذهبی " پیمان بسته اند . آنها متقابلاً برای نهضت مقاومت بعد سیاسی به ارمغان می آورند که خاد می کوشد از جامعه افغان برباید . اشتباه رژیم که سعی می کند با فرمانده مسعود مثل یکی از بزرگان منطقه ای رفتار کند از همین جا ناشی می شود، زیرا او توانسته است از یك آتش بس موقت در جهت استراتیژی مقاومت در دراز مدت سود جوید.

تحکیم جامعهٔ سنتی افغانستان ، دست کم در شرایط فعلی به نفع نهضت مقاومت تمام شده است و سیاست پویا در دست بخشهای پر تحرك نهضت مقاومت که هنوز در اقلیت هستند قرار دارد ، تنها سلاحی که در دست رژیم است جنگ فرسایشی است .

ناهماهنگی اردوی شوروی در یك جنگ سیاسی

گرچه عملیاتی نظیر اشغال چکسلواکی و افغانستان ثابت کرد که

اردوی شوروی و کی جی بی قادرند با کارایی تمام و به‌گونه‌ای دقیق بـا یکدیگر همکاری داشته باشند ولی محدودیتهای این همکاری در یک جنـگ درازمدت بخوبی نمایان است. اردوی شوروی قادر نیست‌خود را با جنگی که بیشتر جنبهٔ سیاسی دارد تا عملیاتی تطبیق دهد.

این اردو افسرانی را که به مسائل افراد محلی و زبان آنهـا آشنائی داشته باشند و بتوانند با شبه نظامیان و مردم تماس بگیرنـد در اختیار ندارد. افسرانی که متعلق به مناطق اسلامی شوروی هستنـد و برای این گونه کارها تقدم و رجحان دارند به کارهای کوچک گمارده‌شده اند واین به دلیل‌عدم اعتمادی است ـ که چندان بی جا هم نیست ـ که بـه آنها دارند. افسران شوروی متعلق به مناطق اروپایی که زبان محلی مـی دانند در مراکز ولایتی و یا در واحدهای افغانی خدمت می کنندو مـا هیچ گزارشی که برساند افسران شوروی خود به محل می روند مشاهده‌نکرده ایم. بدون شك این مسئله نقطهٔ ضعف بزرگی برای اردوی شوروی درمقـابـه با اردو انگلیس محسوب می شود.

به این ترتیب می بینیم که اردوی‌شوروی از شبه نظامیان حمایـت نمی کند و آنها که تسلیحات کافی ندارند و از حمایت‌هواپیماهای شوروی‌ـ هم بی بهره اند و می دانند که در صورت وخیم شدن اوضاع شوروی آنها را به حال‌خود رها خواهد کرد انگیزه و تمایلی به جنگیدن ندارند. بـی اعتنائی اردوی‌شوروی نسبت به‌هدفها و اقدامات‌خود واقعاً عجیب است.

اردوی شوروی در بهره برداری از اطلاعات کند و کم تحرك اسـت گروههای کوماندویی‌که بتوانند از این اطلاعات به نحو دقیق و به صـورت جدا از اردوی بهره برداری کنند وجود ندارد. گویی طرح عملیات از مدت

(ص ـ ٤٣)

افغانستان و قراردادها
برنخواهند گشت .

ضرب العجل مارچ فرا رسید ، پایان یافت و ادامه پیدا کرد جنرال محمد ضیاء الحق رئیس جمهور پاکستان برغم فشار های فزاینده ، بر موضع خود استوار بود . با فرا رسیدن ماه اپریل ضرب العجل خروج نیرو های شوروی هم بسر آمد . بلند پایگان کشورهای مختلف سفر های به مسکو ، واشنگتن ، اسلام آباد و کابل انجام دادند و بیک رشته فعالیت های خستگی ناپذیر مبادرت ورزیدند . قیافه رژیم کابل به تاریکی گرائید و ظاهراً نقش با اهمیت را بازی نمیکرد . سرانجام نجیب الله به تاشکند شتافت و با گورباچف بمذاکره نشست . در جینوا کوردویز معاون سرمنشی ملل متحد و رابرت پك نماینده ایالات متحده ، اصرار می کردند که جلسات باید به تعویق نیافتد و قراردادها امضاء شود .

سناتور همفری به پاکستان و جینوا پرواز کردو به رئیس جمهور امریکا پیامی فرستاد و از وی خواست که عدم مخالفت مقاومت را با قرارداد های که در حال جریان است اعلان کند . یك مقام مقاومت بیك امریکائی گفت آنچه در جنگ برده بودیم برباد رفت . ما اغوا گردیدیم !!

اتحاد شوروی بر پاکستان فشار دیگر وارد کرد و ادعای پیچیده افغان را در مورد ولایت های سرحد شمال غربی و بلوچستان مطرح نمود و کشمکش های پارینه قومی را بر انگیخت . در حجم فعالیت های دهشت افگنی بر پاکستان بیافزود .

وزارت خارجه امریکا هم سخت کوشید تا پاکستان پیمانهای سابق خود را پس بگیرد و کابل را بعنوان هم امضاء قرارداد ها بشناسد .
در حقیقت فشارهای که از هر طرف بر پاکستان وارد گردید با مخالفت

داخلی همدست شد و توافق خود را در برابر قرارداد ها اعلان نموده. این قرارداد ها که متن آن هنوز هم بکلی افشا نگردیده است در ١٤ اپریل امضاء و نافذ گردید در حالیکه اتحاد شوروی ١٥ می را آخرین روز پیشنهاد کرده بود.

٦

از مزیت اولی قرارداد ها همانا خروج نیرو های یکریخت اتحاد شوروی تا فروری ١٩٨٩ از افغانستان است. اگرچه شوروی ها گفته اند که بهر صورت خارج خواهند شد. طرفداران اشاره می کنند که قرارداد های جینوا امتیاز تقسیم اوقات بخصوصی را فراهم می سازد. ولی چنانکه گفته آمد برای تائید و یا به اجرا درآوردن وعده های شوروی نمیتوان مرجعی را جستجو کرد. همچنان تعریف معتبر خروج کامل نیرو ها وجود ندارد اتحاد شوروی رقم دقیق قطعات محدود خود را در افغانستان بصورت علنی افشا ننموده و استخدام نیروها به تناسب ضرورت شوروی نوسانی بوده بر مبنای روش دورانی سربازان، هر سال دو بار عسکر تازه وارد و به واحد های کوچك تقسیم و به پایگاههای متعدد فرستاده می شود و سربازان که دوره ماموریت شان با تمام میرسد بصورت گروهها بزرگ به شوروی برمی گردند. تازه ترین رقمی را که منبع شوروی ارائه کرده مصاحبه مدیر روزنامه پراودا با خبرنگار اخبار جاپانی آساهی شیمبون Asahi Shimbun بود که تعداد دقیق آنرا ١١٥٫٠٠٠ برشمرد. ولی شماری از تحلیل گران آزاد، شمار سربازان شوروی را در سالهای اخیر از ١٥٠٫٠٠٠ تا ١٧٠٫٠٠٠ نفر برآورد کرده اند. این تعداد بسیار زیاد است. ولی سوای مسکو هیچکس نمیداند. با این همه تلاشهای مبهم، اتحاد

شوروی مکلفیت های محدود و پر ابهام خود مندرج قرارداد های جینوا را بانجام خواهد رساند و یا خیر؟

به وانمود گزارش های سربازان فراری و اسیر افغان - شوروی چندین هزار نیروی آسیای مرکزی به قوای افغان مخصوصاً به ستون خاد و محافظین سرحدی پیوسته اند . آنان عموماً به گروههای مهم رخنه میکنند ، لباس افغانی بتن و هویت افغانی اتخاذ می نمایند . این گزارش ها چگونه ارزیابی خواهد گردید اگر واقعیت داشته باشد ، در برابر آن چه باید کرد ؟

بلا فاصله از سربازان شوروی چه تعداد آن خارج خواهند شد ؟ پس از خروج از افغانستان تعداد زیاد آنها بلا فاصله در محلی جابجا خواهند شد و نیروهای مقاومت را به مبارزه خواهند طلبید. طیارات شوروی مانند گذشته از داخل قلمرو خود ، سرزمین افغان را بمباران خواهد کرد . اگر رژیم افغان با فشار های روز افزون مقاومت رو بروی شود چه خواهد کرد ؟ در آنگاه پیمان های ۱۹۸۷ و یا ۱۹۲۱ را بر سرکار خواهد نمود پس ازخروج ، عده ای از آنان را دوباره بافغانستان دعوت خواهد کرد در قرارداد های جینوا و دیگرتوافق نامه ها به هیچ یکی ازین پرسش ها پاسخی ارائه نگردیده است .

پس منظر توافق دوجانبه بین افغانستان و پاکستان مبنی بر عدم تثبت و عدم مداخله چگونه است؟

مفاد ماده دوم قرارداد جینوا ، پاکستان را از تهیه ، تدارك و اسکان و مساعدت مخالفین رژیم کابل باز میدارد . همچنان هیچ کس اجازه نخواهد داشت تا ازخاك پاکستان بچنین عملی مبادرت ورزد . از

پاره ای توضیحات چشم پوشی گردیده است. چنانکه برگزاری مصاحبه مطبوعاتی با مخالفین رژیم بعنوان نقض مفاد قرارداد ها تلقی گردیده است. همین موافقت نامه پیش از همه در برابر امضاء قرارداد ها مخالفت شدید برانگیخت. ایالات متحده بحیث امضاء کننده خود را متعهد میداند تا هرنوع کمک را به مخالفین افغان قطع کند و پاکستان که مطمئناً متحد اوست بر نقش پایش گام برمیدارد.

افغانستان تعهد سپرده بر پاکستان تجاوز ننماید ولی بمباران ها کشتارها و دیگر اعمال دهشت افگنی ، تهدید و خرابکاری بوسیله کارمندان خاد یا واد در آن کشور قطع نگردیده است.

پیش از امضای قرارداد ها ، در یک روز ماه اپریل چار فقره بمب گذاری و انفجار های مهیب در شهر های مختلف اتفاق افتاد وخسارات فراوان ببار آورد. خوفناک ترین آنها انفجار دیپوی اسلحه بود که در مجاورت اسلام آباد قرار داشت. بر اثر انفجار مذکور ۱۰۰ نفر بهلاکت رسید و بیش از ۱۰،۰۰۰ نفر زخمی گردید. جنرال محمد ضیاءالحق آنرا خرابکاری توصیف نمود و گفت پاکستان و امریکا آنرا کار خاد میدانند یک تحلیل گر دیگر آن را عملیات کلاسیک سپتزناز عنوان نمود.

تقاضای مجمع عمومی ملل متحد ، بمنظور تعهد تمامیت ارضی افغانستان مخصوصاً الحاق واخان به اتحاد شوروی ، از طرف کابل و مسکو انکار گردید. در حالیکه این پیوستن بصورت عملی در ۱۹۸۰ صورت گرفت و قرار داد الحاق واخان با نکشور درسال ۱۹۸۱ امضاء گردید. موضوع یاد شده یکبار از رادیو کابل پخش گردید ولی بزودی از آن انکار بعمل آمد. یک خبرنگار ایتالوی که توانست خود را به واخان برساند از بیرق های شوروی

که بر فراز موسسات حکومتی در اهتزاز بود عکس برداری نموده است .

در مورد بیطرفی افغانستان نیز شك و تردید های وجود دارد . رژیم کابل خود را آزاد ، غیر وابسته ، بیطرف و غیرسوسیالست اعلان نموده چنانکه ازین اصول هنگام برگزاری سالگره جشن انقلاب اکتوبر و تولــد لینن بار بار نام می برند .

پروگرام دامنه دار شورائی ساختن افغانستان در تمام شئون زندگی اجتماعی مردم افغان تحمیل گردیده است . از سال ۱۹۷۹ و مخصوصاً بعد از ۱۹۸٦ رژیم صد ها پیمان و پروتوکول را با اتحاد شوروی ، کشور های بلوك شوروی ، المان شرقی ، چکوسلواکیه و بلغاریه امضاء کرده اند و در عرض دو سال واندی ، جمهوریت های شوروی با شهر های مختلف افغانستان پیمانهای جداگانه بسته اند . قرارداد های یاد شده کنترول شوروی را بر مظاهر زندگی اقتصادی ، منابع سرشار طبیعی ، فرهنگی مطبوعاتی ، اجتماعی و سیاسی افغانستان استوار تر گردانیده است . به منظور کنترول ولایت های شمال هندوکش ، که از منابع کلان طبیعی برخوردار است ، سازمان های سیاسی و اقتصادی بر پا شده و قسمت های جنوب کشور که از جنگ آسیب فراوان دیده به بوته فراموشی گذاشته شده است .

در معاهدات جینوا ، از شبکه وسیع این قرارداد ها نام بــرده نشده ، بنابران در ذهن آدمی یك رشته پرسش ها پیدا می شود . در مورد استقلال و خودارادیت راستین افغانستان ما را به اشتباه می اندازد . این موضوع پیش از امضای قرارداد ها از متن حذف گردیده است . رژیم کابل خاطر نشان ساخت که پیرامون رژیم کنونی افغانستان ، نوع حکومت

و مسائل داخلی هرگز بحث صورت نخواهد گرفت .

بسیاری کسان باین باورند که بعد از بیرون رفتن قوای نظامی شوروی ، رژیم کابل بزودی سرنگون خواهد گردید و اعضای آن به اتحاد شوروی و کشور های اروپا خاوری و مناطق شمال تحت کنترول شوروی که سازمانهای اداری علیحده ای دارد ، پا بفرار خواهند نهاد . ولی سقوط رژیم کابل باور نکردنی است . چرا که از نیرو های خوب نظامی برخوردار است در حالیکه مقاومت منزوی گردند و از دریافت کمك محروم شوند رژیم را پایدار نگاه می توانند .

بسیاری این موضوع را مقرون به واقعیت می انگارند که اردوی افغان که با مقاومت می رزمند مجلوبینی هستند که به رژیم وفاداری ندارند و با آن سخت مخالفند ، همینکه فرصت بیابند به نیروی مقاومت می پیوندند . این واقعیت در مورد پیاده نظام صدق می کند ، ولی نیروهای هوائی و تانکدار که کودتای ۱۹۷۳ و ۱۹۷۹ را سربراه کردند ، ازین قاعده مستثنی اند ، زیرا بسیاری آنان در اتحاد شوروی تحصیل کرده و مغز شوئی گردیده اند . بر پایه گزارش های تحلیل گران ، ۹۰ در صد نیروی هوائی با رژیم وفادارند . اکثر آنان پاسداران سرحدی و فرقه های زرهدار ـ کماندوئی و نیروهای زمینی اند که در ۱۹۸۱ پی ریزی گردیده است . عسکرگریزان گزارش کردند که ۱۸۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰ عسکر مخفی نیز وجود دارد که در اتحاد شوروی تربیه شده و نیروی ذخیره ای اند که پس از خروج نیرو های شوروی ، بجای آن گماشته خواهند شد . چون در جنگهای افغان صرف ۱۵۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰ عسکر شوروی شرکت می جویند ، لهذا جابجا کردن چنان سپاهیان تربیت یافته که از موثریت خوب برخوردارند ، بسود

رژیم خواهد بود • افزون برین رژیم نیووی یکصد هزاری تربیه کـــرد • که از آن خوب نگهداری می کند و معاش خوب می پردازد و عده ای از ملیشیای قبایلی هم بان اضافه میشود • گرچه نفرات نیرو های یاد شده به مفکوره رژیم متعهد نیستند ولی برای رژیم مدت ها خدمت کرده • و سرنوشت آینده آنها با بقای رژیم پیوستگی دارد •

خاد یا واد پولیس مخفی که بوسیله کی جی بی تربیه ومانند آن طرح شده • در وزارتخانه ها و موسسات عمده رژیم دارای مقامـــات حساس اند • آنها را ۱۵۰۰ مشاور کی جی بی دستور میدهند و بودجـــه سالانه آن ۱٦۰ میلیون دالر است • آنها ٤۰۰۰ مامور افغان دارند کـــه تحصیلات عالی را در شوروی فرا گرفته اند و دارای هزاران عامل خادند اگرچه شماری از آن ها خریده شده اند ولی با زهم زندگی خود را وابسته به هست و بود رژیم میدانند • دوام رژیم به کنترول تمام روستا هـــای افغانستان وابستگی ندارد بلکه کنترول شهر های عمده مهمتر ازهمه شهـــر کابل هدف اساسی آنرا تشکیل میدهد که شکل قلعه جنگی را اختیـــار نموده است • پارسال و طی سالهای گذشته شعاع دفاعی آن ۳۰ کیلومتر توسعه یافت و تقویت گردید • چنانکه مجاهدین پیش ازین بصورت آزاد در داخل پایتخت عملیات میکردند ولی کنون حتی به کمربند دفاعی آن رسیـــده نمیتوانند •

این بدان معنی نیست که رژیم سقوط نمی کند • یک رشته دشـــواری داخلی فشار نیروهای مقاومت و بیزاری مردم جهان از رژیم عوامل سرنگونی آنرا فراهم خواهد ساخت • چنانکه بقول رابرت پک • پیش از خروج نیـــرو های شوروی • از سنگینی وزن خود • خواهد غلتید و ازهم خواهد پاشیـــد و

بکام مرگ فرو خواهد رفت. رهبری فعلی پایدار نخواهد ماند ، نجیب بزیر کشیده خواهد شد و از ریاست جمهوری برکنار خواهد گردید و عامل شوروی بدون ارتباط علنی بآن کشور بر اریکه قدرت نشانده خواهد شد. این چنین شخص رئیس حکومت غیر کمونستی ، حکومت آشتی ملی خواهد بود ولی صرف بنام خواهد بود. نیروهای مقاومت او را نخواهند پذیرفت در چنین صحنه سازی ، بگمان غالب زدوخورد ادامه خواهد یافت.

- ۷ -

دورنمای برگشت ۵ر۳ میلیون آواره افغان که درحال حاضر درپاکستان سکنی اختیار نموده اند خوب روشن نیست. متن قرارداد های دوجانبه در مورد مهاجرین مبهم و تطبیق آن مجهول است. قرارداد ها تاکید می کند که عودت مهاجرین باید داوطلبانه صورت بگیرد. امضاء کنندگان پس از مدت ۱۸ ماه ترتیبات بیشتری را که لازم بیافتد مدنظر قرارخواهند داد. معلوم نیست میلیون ها مهاجری که رژیم مزدور را رد کرده و گریخته اند و رژیم گذشته برقرار باشد و یا چهره جدید غیر حزبی روی کار بیایند و جنگ و آشوب ادامه یابد حاضر به عودت شوند.

رژیم افغان در ماده دوم قرارداد ها ، حقوق و امتیازاتی را که بدیگر همشهریان افغان داده ، به مهاجرین نیز وعده داده است. آری وعده های که در مدت نه سال ناکام ثابت گردید. در دوران سال های گذشته چند خانواده محدود بدعوت رژیم کابل جواب مثبت دادند و به افغانستان برگشتند. کلمات مصئونیت و احترام که در تمامیم مجمع ملل

متحد بار بار عنوان شده و شرایط برگشت را سهل وآسان ساخته بود ، د ر متن قرارداد ها دیده نمی شود . رژیم کابل ادعا میکند که این نیاز مندی با اعلان " عفو عمومی " تامین گردیده است . ولی در عفو عمومی محض از مهاجرین خواهش شده که عفو را بپذیرند و برگردند و اینچنین وعده ها از سوی رژیم بر سر اقتدار تضمین نگردیده است . بررسی ها ی قابل اعتماد نشان میدهد مادامیکه شوروی کشور مهاجرین را ترك نکرده است آنها بوطن خویش مراجعت نخواهند کرد ، ولی تنها خروج نیرو ها ی شوروی به برگشت کتله ها ی بزرگ مهاجرین نخواهد انجامید . بخش کلان مهاجرین ، دهقانان بدوی و روستا نشینانند که میان نفرات شوروی - اعضای حزب کمونست افغان طرفداران مارکسیزم و همدستان آنان تفاوتی قائل نمی شوند . برای یك فرد عادی افغان تمام آنها یك سان هستند یعنی شوروی و مزدوران شوروی .

در تازه ترین گزارش مورخ ۲٦ فروری ۱۹۸۸ ، گزارش گر خاص ملل متحد پیرامون حقوق بشر در افغانستان گفت تا وقتیکه حکومت دلخواه مهاجرین در افغانستان تاسیس نشود ، بخانه های خود بر نخواهد گشت . بدین معنی شالوده چنان حکومتی گذاشته شود که اعضای حزب کمونست در آن سهم نداشته و فارغ از تسلط شوروی باشد . گزارش یاد شده از تقاضای نخستین پاکستان مبنی بر تاسیس حکومت انتقالی پیش از امضای قراردادها جانبداری می کند زیرا با امضای قرار دادها ، قیافه قانونی اختیار می نماید در آنگاه مهاجرین از برگشت بخانه های خویش خودداری خواهند نمود.

اگر اکثریت مهاجرین نخواهند با میل خود بوطن برگردند ، درآنگاه چه اتفاق خواهد افتاد ؟ گزارش های نگران کننده حکایت از آن میدارد

کمك های که بان امرار حیات می نمایند قطع خواهد گردید ، در آنصورت جز برگشت راهی در پیش نخواهند داشت . مداخله سربازان پاکستان بعید بنظر میرسد . سربازان پاکستان هرگز لوله تفنگ خود را بروی زنان کودکان و پسران مسلمان هدف گیری نخواهند نمود و مهاجرین مسلمان را به زور و خشونت از خاك پاکستان بیرون نخواهد کرد ، اگرچه به آنان امر شود . ولی هستند شماری از قبایل کوهستان نشین که تهدید کرده اند که در برابر مهاجرین مسلمان به تهدید و زور متوسل خواهند شد عکس العمل شدید نیروهای مقاومت مسلح ، در تلاش برای کوچاندن خانواده های افغان در پاکستان نارضایتی بزرگ را بدنبال خواهد داشت و شهرت بین المللی پاکستان بعنوان مهماندار میلیونها مهاجر برای ده سال ، شبح غیر انسانی اختیار خواهد کرد و ناپدید خواهد گشت .

کشت زار های مهاجرین با زدوخورد و تکتیك های جنگی نیروهای شوروی به بیابانهای خشك و سوزان تبدیل گردیده است . از جمله ۲۲۰۰۰ قریه افغانستان پیش از تهاجم بصورت تخمینی ۱۵۰۰۰ دهکده ویران شده و ۵۰۰۰ قریه دیگر قابل بودو باش نیست . اکثر مهاجرین در برگشت منزل رهایشی نخواهند داشت ، کیسه های شان خالی خواهد بود میلیونها راس گاو و گوسفند آنان بهلاکت رسیده ، شبکه های آبیاری که هزار ها سال قدامت داشت و زراعت بر آن استوار بود ، نابود شده باغها و تاکستانها ناپدید و زمین های زراعتی با ۵ میلیون مین فرش گردیده است . در کمربند جنوب کابل که نجیب آنرا در اختیار مهاجرین قرار خواهد گذاشت ، شبکه آبرسانی ، صحت ، تعلیم و تربیه ، راهها و ارتباطات همگی نیست و نابود گردیده است .

پروگرام گسترده ای بین المللی در جهت نوسازی افغانستان که در سال اول یك بیلیون دالر مصرف خواهد برداشت از جانب ملل متحد طرح ریزی شده است . منابع ملل متحد گفتند که وجه مذکور را در اختیار رژیم قرار خواهند داد . ولی این مسئله از یك جانب از رژیم طرفداری خواهد کرد و از جانبی رژیم را در جهت دستیابی بمناطق روستائی یاری خواهد نمود . چیزیکه در طول جنگ دهساله امکان پذیر نبود . مقامات نمایندگی های خصوصی امداد از تکرار حادثه حبشه بیم دارند چرا که مردم مجبور خواهند شد رژیم را بپذیرند و یا به قحطی و گرسنگی بسازند . در پاکستان همچنان سازمان بزرگ امداد را سراغ نمیتوان کرد که مهاجرین در بازگشت از آن بهره مند شوند .

— ۸ —

نقش اتحاد شوروی با امضای اعلامیه ضمانت های بین المللی و قرارداد های عدم تجاوز افغان ـ پاکستان بعنوان شاهد تعیین گردیده است . ولی شوروی بصورت دقیق به اجرا چه موافقه نموده واضح نیست . زیرا عدم مداخله چنان تعریف شده که مداخله شوروی را نمیتوان در افغانستان ردیابی نمود . اتحاد شوروی ضمانت کرده که در امور افغانستان مداخله نکند . این موضوع تصریح نشده . آیا مداخله شامل حضور از ۲۰۰۰ مشاور نظامی ، اقتصادی و سیاسی شوروی و کشور های اروپای شرقی و کیوبا است ، این مطلب در جینوا به بحث گرفته نشد. ولی رهبران شوروی ـ افغان بصورت واضح گفتند که مشاورین یادشده مرخص نخواهند شد.

پس اهمیت نقش اتحاد شوروی بعنوان ضمانت کننده این قراردادها چیست؟ آیا تنها نقش آن متوازی با ضمانت آیالات متحده امریکاست ؟ هواخواهان قرارداد شاید بگویند که مسئله ضمانت شوروی زمینه را برای معادله " تقارن " باز کرد . چنانکه بر مبنای آن با ارسال کمک اتحاد شوروی به رژیم مزدور ، امریکا هم به مجاهدین خواهد فرستاد . نامه ای شوارد نادزه در زمینه عنوان جارج شولتز هنوز انتشار نیافته است . از مشورای های نظامی و عملی مساعدتهای آیالات متحده صرف نظر کنیم ، بر مبنای قراردادها " تقارن " اتحاد شوروی تا هنگام خروج چه تعداد سلاح در اختیار نیروهای خود قرار خواهد داد . اگر بخواهد میتواند مقدار کافی مهمات جنگی را برای آنان فراهم سازد که بتوانند ده سال دیگر بجنگند . در قراردادها راجع به سپردن سلاحها پس از بیرون رفتن لشکر شوروی اشاره ای نشده و از تسلیم سلاحها ممانعت بعمل نیامده است . در آنصورت مسکو دکتورین " تقارن " را پیش خواهد کشید ، ادعا خواهد کرد که بصورت داوطلبانه ارسال سلاحها را به رژیم متوقف ساخته و از آیالات متحده تقاضا خواهد کرد تا از فرستادن اسلحه به مجاهدین بپرهیزد ولی این مسئله بصورت حتمی اتفاق خواهد افتاد .

•

این همان قرارداد های بود که اتحاد شوروی علاقه داشت با شرکت امریکا ، حتی بدون ضمانت امریکا ، امضا کند . قرارداد های یاد شده ضرورت نخستین و مهمی را که تجربه شده و جهت سرکوبی مجاهدین و قیام های مسلحانه از آن استفاده می شد ، برآورده می ساخت . چنانکه منطقه و مردمان بپاخاسته آن را منزوی بگردانند و بس نحوی از هم بپاشانند (ص ـ ٤٩) .

عملیات نظامی قوای روس

به خریداری سلاح می پردازد . چنانچه رژیم کابل برای یک پایه راکت ستینگر امریکایی بیست میلیون افغانی قیمت گذاشته است .

و اما در پلان تخریب و سبوتاژ در پاکستان ، انفجارات بمب ها در قدم اول قرار دارد . چنانچه در سال ۱۹۸۷ در شهر های لاهور ، اسلام آباد ، کویته ، کراچی و پشاور صد ها انسان در اثر انفجارات بمب جان خود را از دست داده اند . مراد روسها ازین انفجارات ، تولید نفرت بین عامه پاکستان نسبت به مهاجرین افغانی است . از طرف دیگر این انفجارات مردم پاکستان را علیه سیاست جنرال ضیاء الحق که از مهاجرین سخت حمایت می نماید ، تحریک می کند تا به این ترتیب یک وضع نارام و متشنج در پاکستان ایجاد گردد . در عین زمان رژیم کابل ، اعضای خاد و یا اعضای قبایل آزاد را در کابل تربیت می نماید و بعداً با سامان و وسایل لازم به پاکستان می فرستد چنانچه درین اواخر ، در شهر سرحدی چمن یک عضو خاد که حامل بیست کیلو گرام مواد منفجره در یک موتر سایکل بود ، گرفتار گردید .

تاکتیک های اتحاد شوروی در سال ۱۹۸۷ :

در سال ۱۹۸٦ ، بعد ازینکه گروه مخصوص سپتزناز (Spetsnaz) و چتربازان شوروی که تا کنون به حیث نیروی ذخیره ، نگهداشته شده بود در عملیات شان علیه پایگاه های مجاهدین و حملات هلیکوپتر های روسیه علیه گروپهای مجاهدین ، به ناکامی انجامید و نتایج مرسری ازین عملیات شان ، بدست آورده نتوانستند (نویسنده این اثر که خود یک کارشناس برجسته سویسی در جنگ های پارتیزانی است ، معتقد است

که در جنگ های زمینی عساکر روسی در مقابل مجاهدین تاب مقاومت ندارند) و بعد از آنکه قوای هوایی مشترک روسها و افغانها از آغاز سال ۱۹۸۷ به اینطرف ، در مناطق سرحدی نریعه راکت های زمین به هوای ستینگر و بلوپایپ خسارات زیادی را متحمل شدند ، روسها تاکتیک سوقیات هوایی و زمینی خود را از وسط سال ۱۹۸۷ تغییر دادند .

به این ترتیب که بعد از تاریخ فوق ، پایگاهای نظامی مجاهدین از ارتفاع بیش از شش هزار متر نریعه هواپیما های سو ۲۵ و سو ۲۴ و یا نریعه بمب انداز های ستراتیژیکی ثقیل تی یو ۱۶ که از اتحاد شوروی به ارتفاع ۱۰ تا ۱۲ کیلو متر پرواز میکرد بمبارد می گردید همچنان هیلیکوپتر ها نریعه پرواز های پائین ولی بصورت غیر منتظره مراکز نظامی مجاهدین را تحت بمباردمان قرار میدادند . جای تردید نیست که این تاکتیک ها ، برخی اوقات طرق اکمالات مجاهدین را دربرخی مواقع ، اخلال میکرد و در نتیجه مجاهدین ناگزیر می شدند به منظور نجات ازین حملات ، مراکز نظامی خود را تغییر بدهند . چنانچه بتاریخ ۱۷ می مرکز نظامی بریکوت واقع ولایت کنر ها نریعه چهل هیلیوکوپتر تقویه و اکمالات گردید . این هیلیوکوپتر ها فاصله سی کیلو متر بین اسمار و بریکوت را در ارتفاع یکصد متر ، می پیمودند . شش هیلیوکوپتر هر کدام با ۲ هیلیکوپتر می ۲٤ و چار هیلیکوپتر ترانسپورتی وظیفه اکمالات و دفاع پایگاه بریکوت را انجام میدادند ، این هیلیکوپتر ها از ساعت ۹ تا ۱۰ قبل از ظهر در حالیکه یك دهلیز هوایی را تعقیب می کردند پرواز می نمودند .

تغییر تاکتیک جنگی که به اصطلاح پیشبرد جنگ نریعه نیرو های فضایی

این اثر خود را بخشید به این معنی که اکنون هیلیکوپتر های ترانسپورتی و جنگی روس دور از راکتهای ار پی جی ۷ و ماشیندارهای ثقیل داشکه ۱۲۷ ملی متری و توپهای بدون پس لگد ضد تانك پرواز می کنند ودرنتیجه در اثر تغییر تکتیك مجاهدین نریعه سلاح ضد فضایی که در اختیارداشتند در طی ماهای اخیر یك تعداد زیاد هیلیکوپتر های روس را سقوط دادند.

طیارات بمبارد مان روس ها در خلال عملیات نظامی فقط می توانستند مواضع محدود نظامی مجاهدین را تحت بمباردمان قرار بدهند چونکه برای درگیرنشدن با وسایل ضد هوایی مجاهدین پیوسته مسیر خود را با پرتاب فشنگ ناگزیر بودند ، عوض کنند .

روسها ورژیم کابل بعد از تغییر تاکتیك پرواز های جنگی هوایی جنگ علیه مجاهدین را از نیمه سال ۱۹۸۷ با تقویت آتش وسایل جنگی هوایی شدت بخشیدند و روش جنگی قدیم خویش را دوباره بکار بستندو به این ترتیب قوای توپخانه خود را بیشتر مجهز ساختند و با کالیبرهای مختلف علیه مجاهدین دست بکار شدند به این ترتیب :

- توپهای اوبوس کوهی با کالیبر ۷۷ ملی متری بنام ۴م ۶۹
- توپهای ضد زره یك صد ملی متری .
- توپهای اوبوس ۱۲۲ ملی مترم بنام دی ۳۰
- نارنجك انداز های ۲۴۰ ملی متری بنام ام ۲۴۰
- راکت انداز چندین مرحله ای ۲۲۱ ملی متری بنام ام ۲۷ (این راکت انداز ها بالای موتر های لاری نصب میگردد .)

روسها و رژیم کابل با این سلاح ، ساحه آتش خود را علیه مواضع مجاهدین تقویت بخشیدند و از آن مقاصد ذیل را میخواستند تامین کنند :

- آتش دورانی به منظور متوقف ساختن حرکات غیر منتظره مجاهدین .
- آتش مداوم و گروهی در مقابل یك هدف معین که در طول روز بدرستی قابل تطبیق است . یك نمونه خوب این تاکتیك را میتوان در آتشباری جاجی نام برد که ذریعه قوماندانی مشترك مجاهدین تحت کنترول قرار داشت . مواضع مجاهدین در منطقه جاجی ، از فاصله ٦ تا ۱۸ کیلو متر بانارنجك انداز ها و راکت انداز های چندین مرحله ای تحت فشار قرار داشت .
- در فواصل معین ، اهداف مشخص گاهگاهی ، تحت آتشباری قرار گرفت بعد از آتشباری قوای توپخانه ، تعرض پیاده نظام آغاز می گردید .

۱ - نخست قوای رژیم کابل ، حرکت میکردند و بدنبال آن قوای شوروی بحمایت پیاده نظام قوای کابل به تعرض خود دست میزدند . هدف روسها از جلو انداختن قوای رژیم کابل این بود که نخست از عقب نشینی بیموقع قوای کابل جلوگیری بعمل آرند و دیگر اینکه ، از فرار سربازان افغان جلوگیری کرده باشند .

۲ - تازه وقتی معلوم شد که قوای رژیم کابل ، توفیقی بدست آورده نتوانسته اند قوای شوروی در زیر حمایت آتش توپخانه به تعرض می پرداختند .

یك نمونه تعرضات مشترك قوای کابل و روسیه که به حمایت آتش توپخانه و هوایی قرار گرفت ، علیه پایگاه مجاهدین مربوط جمعیت اسلامی در جون ۱۹۸۷ بود . قوای روس در حالیکه ذریعه قوای توپخانه و مرمی های آتش افروز استحکامات مجاهدین مورد حمله قرار میگرفت طیارات شکاری این استحکامات را با بمب های آتش افزا و منفجره بمباردمان می کردند .

تحت چنین شرایط ، تنها به آتش توپخانه و حملات پیاده نظام علیه مواضع مجاهدین اکتفا نمی شد بلکه سربازان خاص نیز سوق داده می شدند این " دسته جات مخصوص " که واحد های موتوریزه از آن حمایت میکردند ماحول منطقه اشغال شده را پاك می کردند و در عین حال زمینه را برای عملیات دسته جات سپتزناز آماده می ساختند .

در کنار این عملیات تعرضی ، که از جانب دسته جات روسی و افغانی صورت می گرفت تدابیر تدافعی خویش را نیز از نظر دور نمیداشتند .

به این ترتیب ، اکنون امنیت تمام پسته های امنیتی و میدان های هوایی رژیم کابل ، ذریعه مین گزاری و تاسیس پست های کوچك ، تامین شده است . بصورت نمونه تدابیر امنیتی که برای میدان هوایی غزنی گرفته شده این ادعا را تائید می کند . طوریکه ملاحظه میشود امنیت نفوذ در میدان هوایی شهر مذکور از طریق موانع و پست های امنیتی فراهم گردیده است . اما در مناطق سرحدی مخصوصاً در مناطق دارای اهمیت از قبیل معدن مس عینك لوگر با تدابیر خاص تاسیسات عظیم در زیر زمین ذریعه روسها اعمار شده است . همچنان در شمال افغانستان از قبیل میدان هوایی شبرغان ، تمام دهکده روسها تحت یك سلسله پست های امنیتی سخت محافظت می شود . درین دهکده ، کارشناسان روسی با خانواده های خود بسر میبرند.

اهداف سوق الجیشی روسها در افغانستان :

با تحلیل عملیات روسها و رژیم کابل ، میتوان اهداف ستراتیژی روسها را در حال حاضر ، ارزیابی نمود . باید متوجه بود که این

اهداف‌را با نقشه های دراز مدت جیوپولتیك رهبران روس‌در افغانستان و درین منطقه ، مربوط ساخت ·

بطوریکه از نشریه موسوم به " اشغالگری و ننگ روسها " استنباط میگردد ، مسکو در مورد افغانستان ، پلانهای قصیرالمدت و متوسط المدت در نظر دارد ، ازین قبیل :

۱ ـ شمال افغانستان بصورت‌عنعنوی ، منطقه نفوذ اتحاد شوروی بشمار میرود و زعامت انکشور از مدتها پیش ادغام آنرا به اتحاد شوروی آرزو داشت · درین مناطق اقوام از قبیل تاجك‌ها ، ترکمن ها وازبك ها بسر می برند به طوریکه قسمتی ازین اقوام در آن کنار آمو دریای اتحاد شوروی زندگی می کنند ·

۲ ـ مناطق شرق و جنوب که اکثریت پشتونها در آن مسکون استند بایستی یك سرزمین حایل Buffer State . علیه پاکستان گردد و عین شکلی را اختیار کند که مغولستان خارجی علیه جمهوریت مردم چین اختیار کرده است ·. با عملی شدن این نقشه آتش منازعه و درگیری بین قبایل پشتونو پاکستان همیشه مشتعل خواهد بود · برای تامین امنیت منطقه حایل ، امکان دارد قطعاتی از اتحاد شوروی درین مناطق تمرکز داده شود ·

خطوط سرحدی بین مناطق تحت نفوذ اتحاد شوروی و بقیه خاك افغانستان باید از قسمت های شمال ولایات کنر ، پروان ، غزنی ، کندهار ، فراه و هرات تمدید یابد ·

روسها با چنین تجزیه افغانستان میتوانند از منابع طبیعی معدن سرشار آهن حاجی گك و گاز و نفت شمال ، بدون کدام اخلال و مشکلات

آزادانه استفاده کنند ۰ همچنان درین مناطق معادن سرشار یورانیوم زغال سنگ و غیره نهفته است ۰

اکنون این سوال ایجاد شده که زعامت روس پرابلم پشتون ها را چگونه میتوانند حل کنند :

۱ ــ منازعات کوچك داخلی در افغانستان پایان می یابد ۰

۲ ــ روسها امید وارند که ذریعه رژیم دست نشانده خودو تحریك سوال پشتونستان زمینه نارامی بیشتر را در پاکستان فراهم خواهند آورد ۰

اگر روسها به این آرزو های خود توفیق نیابند در آن وقت ، با قوماندانهای تنظیم های مجاهدین از طریق مذاکره و مفاهمه امتیازاتی را واگذار میگردند و یا اینکه در افغانستان ، شخصیت پرقدرت دیگری را رویکار خواهند آورد و ذریعه وی ستراتیژی طرح شده خویش را پیش خواهند بـــرد ۰■

سیاست آرام سازی

ها قبل متناسب با وضعیت و شرایطی که هیچ انطباقی با مسائل موجود محل ندارد برنامه ریزی شده است ۰

این عدم همکاری بین اردو و کی جی بی " با همهٔ آن که احتمال دارد اردوی ادارات اطلاعات خاص خود را داشته باشد " مانع از آن است که اردو بتواند چنان مهره ای فعال در سیاست آرام سازی مورد نظر کی جی بی کارایی داشته باشــد ۰■

در کابل

قابل نفوذ را تشکیل داده اند . با آواز نرم و وقار تمام برایم می گوید : دو هزار و پنجصد زن و مرد مسلح تحت قوماندە وی در شهر کابل فعالیت دارند . قبل از آنکه استراحت نمایم مهماندارانم چندین نوع لباس را بالایم امتحان مینمایند تا شباهت به اهالی کابل پیدا نمایم در شهر کابل اگر کسی بتواند خبرنگار غربی "جاسوس غربی" را بیدا م بیاندازد دولت سه میلیون افغانی برایش انعام میدهد ! بین دو طرز لباس باید انتخاب نمایم یکی لباس شهری ها و دیگر لباس مشابه روس ها همرای بروت های "خلقی ها" ....

آواز سلاح ثقلیه "آرگن استالین" از حومه کابل که بالای پغمان فیر میشود به گوش میرسد . همان اندازه که آواز این سلاح ها شدت دارد به همان اندازه خرابی نیز مینماید .....

..... انواع غذا ، کوکاکولا ، میوه تازه .... عجب خوشبختی .... ؟

ساعت یک و پنجاه دقیقه بعد از ظهر بیرون شدم من مدت زیادتر از یک ساعت در داخل شهر به رهنمائی احمد انوروی و یک قوماندان کابل که خطر های زیاد را قبول نموده اند گردش نمودم .

احمد انوری موتر های دولتی "دشمن" را برایم نشان میداد که از کنار ما عبور می نمود . داخل یک خیابان بزرگ شدیم که دردو کنار آن کانتینر ها ایستاده بودند و به بازار پر از دکان ها شباهت داشت. اکثر این دوکان ها بنجاره فروشی است از کنار سه عسکر روسی به آهستگی گذشتم ، دوباره سوار موتر بشدم و از لاری های عساکر روسی و دولتی سبقت می جوئیم .

موتر دفعتاً دور میخورد چون آنطرفتر یک بندرتلاشی است و از آن

باید حذر نمائیم تا نواحی یك مرکز بزرگ نظامی روسی پیش میرویم تانك ها ، انضباط ها ، بیرق های سرخ این محل بسیار مراقبت میشود . ما در زیر زنخ روسها هستیم !

احمد خوشحال معلوم می شد . به طرف راست دور میخوردیم . یك عسکر موی زرد روسی که مزین به مدال های نظامی میباشد به موتری که در عقب ما حرکت دارد اشاره کردم . بطرف میدان هوائی ادامه دادیم این منطقه توسط تانك ها و سیم های خاردار مراقبت میشود . برای مردم منطقه بزرگ ممنوعه بشمار میرود .

چندین فروند طیاره نفر بر نظامی از دوربه چشم میخورد ولی طیارات بمب افگن را ندیدم . بطرف راست ما چندین پوسته روسی و نخایر تدارکات مختلفه آنان وجود داشت .

حالا به منطقه شهر نشیمن که ساختمان های بزرگ و چمن زارها می باشد پیش میرویم . در این منطقه نجیب " گاو " سکونت دارد . مردم این منطقه با روسهای با یونیفورم نظامی هستند و یا مردمی که به طرز اروپائی لباس پوشیده اند . درین منطقه که زیاد مراقبت میشود نیز یك دور میزنیم .

سرك ها و راه های که بطرف کمیته مرکزی و قصر ریاست جمهوری میروند بسته بود . از مقابل سفارت آمریکا ، ریاست قوای بشری و کار یابی ، رادیو کابل ، تلویزیون عبور کردیم . یك موتر سفید با پرده های کشیده شده و بدون نمبر پلیت از ما سبقت میجوید و قوماندان برایم گفت : این روسهای مهم بودند !

آخرین مرحله گردش ما را به نزدیك یك فواره آبی بدون آب که

در زیر سایه آن مردی چند از آفتاب گرم پناه برده اند میرسانند . از عقب یک زن را با لباس تابستانی به رنگ زرد و آبی بدیدیم .
کناره های پیاده روها را عساکر بند کرده اند " علامت یک ساختمان مهم " اینجا پایگاه " کی جی بی " بود . ضمناً از کنار قرار گاه عمومی پولیس نیز عبور نمودیم .
ساعت سه و ده دقیقه به مخفی گاه بر می گشتیم ، الحق ثبوت قدرت واقعی حرکت اسلامی افغانستان قانع کننده بود . زیرا من مدت زیادتر از یک ساعت با همرای برادر حسین انوری در داخل شهر کابل از نقاط مهم ستراتیژیک شوروی دیدن نمودیم و گردش کردیم .
یک گردش دیگر نیز برایم وعده دادند تا بتوانم اینبار چند عکس نیز بردارم . چون چند روز بعد دو عملیات دارند یکی آن بمب گذاری و منفجر ساختن یک موتر دشمن و دیگرش مامور ترور یک نفر میباشد .....
من بخود می لرزم و به فکرم خطور میکند که این ها قدرت آنرا دارند که بخاطر آمدن من و ثبوت قدرتشان این کار را بکنند ؟
برای استراحت کردن دراز میکشم و به فکر فرو میروم در خانه آواز قرائت قران یک مجاهد جوان گوشهایم را نوازش میکرد . چند لحظه بعد دو نان و کباب از بازار کابل خریده شده بود برایم آوردند ، همین نان شب بود .
شب فرا میرسد . هیلیکوپتر ها بیدار میشوند . آواز بمب وطیاوان شهر های آنرا تکان میدهد . فردا صبح بعد از بیدار شدن از خواب یک بحث طولانی همراه احمد انوری در رابطه با سهم شیعه در جنگ دارم شیعه ها حدود هفت میلیون از جمیعت ١٤ میلیونی افغانستان را تشکیل

میدهند . اکثر شان هزاره هستند و در هشت تنظیم که مهمترین آن حرکت اسلامی افغانستان میباشد ، مبارزه میکنند .

حرکت اسلامی در کابل رسیدگی به خانواده های شهدا نموده و همچنان به خاطر منظم ساختن و هماهنگ شدن فعالیت های مناطق آزاد شده کار می نمایند . مثلاً در سنگلاخ ، حرکت اسلامی یک دواخانه دارد که اهالی منطقه میتوانند بطور رایگان ادویه و ضروریات طبی شان را از آنجا دریافت نمایند . همچنین در سنگلاخ مجاهدین امور امنیت اجتماعی را به عهده دارند ، مگر مسایل قضایی بدست قاضی ها و علمای مسلمان میباشد که به اساس قوانین قرآنی قانون را تطبیق مینمایند . این روش در هر دره و در سطح مردم وجود دارد .

در عملیات پیش بینی شده شرکت نمی کنم چون جنگ سخت در پغمان شروع شده است و تمام برنامه های نظامی تغییر کرد . اگر میخواهم بیست و پنج الی سی روز بند نمانم باید همین امشب حرکت و برگشت نمایم . قبل از برگشت یک گردش دیگر نیز در شهر انجام دادم . همراهانم مرا در بین موتر حمایت می کردند . سلاح شان پر از گلوله و دست شان بالای ماشه . اینبار همان جا های را که دیروز دیده بودم باز می دیدم . همچنان زندان پل چرخی را مشاهده کردم . یک قوماندان برایم حکایت یک دسته نفر را که در سوم دسامبر سال گذشته تیرباران شده بودند باز گفت .

حرکت اسلامی افغانستان مایه ترس و هیبت خدمتگاران نجیب در خاد میباشد . قوانین خاد برای حرکت اسلامی چنین است : اولاً زندانی کردن و شکنجه دادن و بعداً اعدام کردن . این طرز العمل مخصوص حرکت اسلامی میباشد ، البته ازین طرز العمل افراد خاد بخاطر گرفتن اقرار از محبوسین

جمعیت اسلامی و حزب اسلامی نیز کار میگیرند .

پل چرخی از دور مانند یک دیوار بزرگ سفید رنگ است که خلاء دشت را برهم میزند در مقابل ما از تپه ها عساکر گذر میکنند ، فکر می کنم میخواهند ما را دستگیر نمایند . راننده با سرعت بخشیدن به موتر ادامه میدهد . چنین میخواهد وانمود نماید که اصلاً متوجه آنها نشده‌ایم بالاخره تیر شدیم . به مخفی گاه اولیه میرسیم . خدا حافظ بهترین تحفه قوماندان انوری ، من مدت دو روز در شهر کابل گشت و گذار کردم و اولین خبرنگار خارجی بودم که بدون ویزه به شکل تجاوزی در کابل به همراهی قوماندان و مجاهدین شیعه مدتی را گذشتانده ام .

شب نزدیک می شد و ما به راه مان با عجله ادامه میدادیم . — چندین بند تلاشی و آخرین خطر قبل از رسیدن به دامنه های شب مهتابی است و روشنائی مهتاب باعث میشود که ساعتها در یک محل انتظار بکشیم تا ماه غروب نماید .

لحظه ها خارج از زمان به نظرم میایند . به پشت خوابیده ام و بینی‌ام بسوی ستاره ها بوی عطر آگین طبیعت به مشامم میرسد ، در زیر یک درخت آلو انتظار میکشم . از دور آواز جنگ پغمان بگوش میرسد .

دوباره حرکت میکنیم ، بازهم پوسته های روسی و بازهم ترس و لرز " روزگار سخت " قدم های خود را تندتر گذاشته و ادامه میدهیم . تماداً پاهایم را روی سنگ پاره ها گذاشتم و تعادل خود را برای رفتن نگهه می دارم . یک پوسته روسی مقابل ما میاید یکطرف آن توسط توپ ها نگهداری می شود و طرف دیگر آن روشن است . به زمین پروت نموده و ازین محل صعب العبور به مشکل گذشتم . آنطرف گوشه ای از دشت به نظر میخورد که

در آنجا امکان دارد مثل خرگوش ها شکار شویم . خم خم کنان عبور کردیم . بالاخره نزدیک یک دیوار که در امتداد راه بود رسیدیم . ساعت سه صبح بود و ما به یک قریه که در نزدیک کوه است نزدیک میشویم . دیروز درین محل جنگ شده بود ، دو ساعت استراحت کردیم . در سپید دم از ارتفاع سه هزار متری نگاه آخرین بسوی کابل نمودم .

برگشت بسوی مرکز ، طیارات مقابل چشم مان از آسمان عبور نمود ه و شهر میدان را بمباردمان مینمایند تا رسیدن به سنگلاخ ما شاهد پرواز طیاره ها هستیم که جلریز را شنبه شب بمباران نمودند و بازار آنرا خراب نمودند . امروز یک شنبه ۲۶ جون است و ما به مرکز رسیدیم " سنگر شهید دل آقا " و من انتظار بازگشت به پاکستان را دارم . ■

افغانستان و قراردادها

زارها و کمونست ها چنین ستراتیژی را آزموده و انکشاف بخشیده بودند از قفقاز ۱۹۸۵۰ تا ترکستان ۱۹۲۰ بچنین اقدامی مبادرت ورزیده وعملیه مذکور در عرض ۲۰ تا ۲۵ سال تکمیل گردیده است . بنابران از نگاه خرده گیران مذاکرات جینوا و قرارداد های ماحصل آن بحل دشواری های نادرست بپرداخت . موافقه ای که زمینه را برای لتحکام دراز مدت تسلط افغانستان بدون استفاده علنی از نیروهای نظامی برای اتحاد شوروی فراهم نمود . آری روشی که اذهان مردم جهان آنرا پذیرا شود . ■

....

New York City Tribune

افغانستان

فى الصحافه العالميه

مجله شهريه لانعكاسات الجهاد الافغانى

فى الصحافه العالميه

EDITOR : Prof. Dr. Sayed Mohammad Yusuf Elmi

ANNUAL SUBSCRIPTION :

Pakistan : Rs.100

Abroad : US$ 30

Bank Account No.60649

Habib Bank Ltd.
Cantt. Branch
PESHAWAR.

ADDRESS : Post Box 417 G.P.O.,
Peshawar. Pakistan.

AFGHAN JEHAD WORKS TRANSLATION CENTRE is an independent and nonalignec Centre. In order to fulfill its obligations, will accept financial assistance provided it does not compromise in any way its independence.

بسم الله الرحمن الرحيم

AFGHAN JEHAD WORKS TRANSLATION CENTRE

Afghanistan In The World Press

MONTHLY MAGAZINE, WHICH REFLECTS THE IDEAS AND OPINIONS OF THE PRESS AND WORLD PERSONALITIES ABOUT THE RIGHTFUL JEHAD OF THE AFGHAN PEOPLE.

No.31 3rd Year September 1988

CONTENTS

1. DAS KRIEGSGESCHEHEN IN AFGHANISTAN 1986/87	Albert A.Stahel Und Paul Bucherer AFGHANISTAN 1986/87 Switzerland
2. DANS KABOUL... A LA BARBE DES RUSSES	Gilles Luneau LE NOUVEL OBSERVATEUR 29 Juillet - 4 Aout 1988 France
3. STUDY FINDS AGRICULTURE A CASUALTY OF WAR IN AFGHANISTAN	Edward Girardet TAE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR June. 6. 1988
4. AFGHANISTAN : THE ACCORDS	Rosanne Klass FOREIGN AFFAIRS Summer 1988. USA
5. LES POLITIQUES DE PASSIFICATION	Oliver Roy

حمایت این قبایل را به نفع سیاست رژیم کابل جلب نمایند و هم چنان برای پسران ملکان و متنفذین قبایل سرحدی زمینه تحصیل و اعطای بورس وعده داده شد. سران قبایل با بدست آوردن پول از حکومت کابل ، سلاح مورد نیاز خویش را از بازار آزاد به دست می آورند و مقابلتاً با رژیم کابل پیمان می بندند تا از نفوذ مجاهدین در مناطق خویش جلوگیری نمایند ، چنانچه در ماه های جولائی و اگست سال ۱۹۸۷ درمنطقه پاراچنار برای مدت طولانی ، برای مجاهدین موانع و مشکلات ایجاد کردند.

۲ - با رشوت دادن و تطمیع قبایل در داخل سرحدات افغانستان آنان را به نفع رژیم استعمال می کنند. به سران قبایل سلاح و پول توزیع می نمایند ، قبایل مذکور مقابلتاً به تشکیل قوای ملیشیایی می پردازند تا با مجاهدین بیاویزند و در امر جهاد مشکلات ایجاد کنند.

۳ - همچنان جهت مسدود ساختن راه اکمالات مجاهدین ، رژیم کابل به تاسیس پسته های امنیتی کوچک در امتداد سرحدات پرداخت. این پسته های سرحدی با طیارات اکتشافی رژیم ارتباط قایم کردند و از طریق این طیارات از حرکات گروه های مجاهدین و تعداد نفرات و استقامت رفتار شان مطلع میگردند و علیه مجاهدین کمین می گیرند و یا اینکه از غافل گیرشدن نریعه مجاهدین ، نجات می یابند.

٤ - قوای شوروی به حیث کمربند امنیتی و به حیث یونتهای حمله کننده در پایگاه های بزرگ از قبیل گردیز ، غزنی ، جلال آباد و غیره متمرکز گردیده اند.

همچنان قوای شوروی ، به منظور انقطاع راه اکمالات مجاهدین به بمباری بدون تبعیض قرای واقع جنوب شرقی کشور می پرازند تا دهات

خالی از سکنه شود و مجاهدین از استفاده چنین پناه‌گاه ها ، محروم گردند.

۱ ـ حکمداران کابل ، در ۱۹۸٦ ، پلانی طرح کرده بودند که سه صد هزار تن از مردم پشتون را از ولایات لغمان ، ننگرهار و کنر ، به ولایت غربی کشور از قبیل هلمند ، نیمروز و فراه انتقال بدهند . رژیم کابل در نظر داشت با عملی ساختن چنین یك مهاجرت داخلی ، از یك طرف راه اکمالات مجاهدین را در مناطق خیلی مهم خالی از جمعیت بگرداند و در عین زمان با اسکان پشتونها در غرب کشور ، آتش جنگ داخلی بین قبایل و مردم بومی را مشتعل سازد . اما چون اقوام پشتون در مقابل این مهاجرت داخلی ، دست به مقاومت زدند ، لهذا این طرح شیطانی به مرحله اجرا درنیامد .

۲ ـ چون پلان اول که عبارت از مسکون ساختن پشتونها در ولایات غرب افغانستان بود ، به ناکامی انجامید لهذا قوای هوایی روسها مانند سال گذشته ، مناطق سرحدی و خطوط مواصلاتی مجاهدین را بمباردمان و در نتیجه خالی از سکنه ساختند . چون این بمباردمان های هوایی به جایی نرسید و موجب راندن مردم از مناطق مسکونی شان نشد ، لهذا به پیمانه وسیع ، پلان " پاك‌سازی " را با آتش توپخانه ، عملی گردانید . نمونهٔ این نوع پلانها عملیه پاکسازی وادی پنجشیر در سال ۱۹۸۵ بود که به زعم روسها با اقدامات پاك سازی به اصطلاح پرابلم پنجشیر راحل کردند . روسها در وادی پنجشیر ده بار به سوقیات نظامی دست زدند و با تاسیس پایگا های نظامی در پنجشیر ، جمیعت کثیر مردم آن ساحه مناطق مسکونی خود را از دست دادند و گروب های محاربوی

احمد شاه مسعود ، ناگزیر شد به حصص بالایی دره انتقال نمایند . همچنان مناطقی که در امتداد شاهراه سالنگ قرار دارد ، به عین چنین سرنوشت گرفتار شدند . بعداً بمباری شدید و بی سابقه ، در سال ۱۹۸۲، جمیعت این مناطق ، همه به جاهای دیگر مهاجرت کردند . در کنار این بمباریها که به مهاجرت مردم دهات دو طرفه شاهراه سالنگ منجر گردید روسها برای تحکیم امنیت سرک به قطع اشجار دو حاشیه سرک و تخریب سیستم های آبیاری پرداختند بطوری که مجاهدین در طول این شاهراه اقامتگاهی نداشته باشند .

این مطلب نیز از نظر روسها دور نماند که شاهراه سالنگ و پایپ لاین مواد نفتی که از سرحد شوروی تا بگرام انتقال یافته ، کم و بیش تحت حراست و امنیت شدید روسها قرار دارد . " قرار معلوم روسها پایپ لاین مواد نفتی از بگرام با میدان هوایی کابل نیز تمدید کرده اند " و مجاهدین برای تخریب پایپ لاین مواد نفتی سه صد هزار کلدار که معادل تقریباً سه میلیون افغانی میشود ، جایزه گذاشته اند .

یکی از نقشه های دیگر شوروی در مورد مسدود ساختن شبکه رفت و آمد مجاهدین ، تولید نارامی و اغتشاش در پاکستان است . از یک طرف خاد و کا جی بی در تنظیم های مجاهدین رخنه وارد کرده ، و این رخنه گریها منجر به فروش سلاح مجاهدین در بازارها شده است که یک قسمت پول درآمد این سوداگریها در جیب افسران خرد پایه تنظیم ها فرو می ریزد . از طرف دیگر ، اقوام و قبایل سرحدی پاکستان و بعضی احزاب سیاسی مخالف ذریعه اتحاد شوروی تطمیع می شوند و این قبایل و احزاب با این پول سلاح خریداری می کنند . از طرف دیگر ، خود دستگاه خاد نیز

(ص ـ ۳۷)

در کابل ... در زیر ریش روسها

ژیل لیونو

به همراه یک کماندوی مقاومت " ژیل لئیونو " خبرنگار ، عکاس از خطوط دفاعی اردوی شوروی عبور نموده شب هنگام داخل پایتخت افغانستان شد شهری که از آن شدیداً مراقبت میشود . او مینویسد :

بعد از پنج هفته انتظار ، پنج هفته راه پیمائی ، استقرار موقت نظامی ، زنگ خطر ، خستگی و گرسنگی که جز زندگی روزمره مجاهدین می باشد ، به همراه یک گروپ حرکت اسلامی افغانستان که بزرگترین و مهم ترین حزب شیعه مذهب مقاومت میباشد داخل افغانستان شدم .

مشهور ترین قوماندان حرکت اسلامی افغانستان سید حسین انوری برایم وعده کرده بود که کابل خواهیم رفت .

حزب قوماندان مذکور در سال ۱۹۷۹ توسط آیت الله محمد آصف محسنی تاسیس گردیده و تنها حزبی میباشد که بطور مداوم در نواحی شهر کابل افراد مستقر دارد . این افراد مسلح مجاهدین حرکت اسلامی افغانستان هستند .

پس از سپری نمودن یک ماه در مرکز تعلیمات نظامی آنها در دره سنگلاخ سوار یک لاری شدم تا مرا به دشت های کنار لوگر ببرد . ازین که از دیدن کابل محروم مانده ام احساس نارحتی میکردم ..... دفعتاً ،

دروازه لاری باز شد احمد انوری برادر قوماندان انوری برایم اشاره نمود که پیاده شوم مرا در گوشه برد برایم گفت همین حالا پیامی رسید که با رفتن ما به کابل موافق هستند.

پرسیدم چه وقت؟

جواب داد ، همین حالا !

باید فوراً آماده شوم یك بکس با حداقل مواد کامره و اسباب دیگر را با خود برداشته ، چهار مجاهد مرا رهنمایی میکرد . بعد از نیم ساعت راه پیمائی به یك خانه متروك که مخفی گاه آنها بود رسیدم و درینجا قوماندان از من خواست که اسباب و سامانم رارها نمایم و با دست خالی و بدون اثر مشخص بحرکت ادامه بدهم .

فردا ساعت هفت بامداد با هفده مرد مسلح که در بین آنها احمد انوری و قوماندان بصیر ، عبور دهنده ما نیز شامل بودند حرکت کردیم .

بلی ، اینجا کابل است مجاهدین با هیجان جوانی از سمت مشرق سربالائی های کنده و شکسته بالا میروند .

طیاره های بمبافگن ما را دیده میتوانند .

از بین قله های کوه شهر میدان که بمبارد میشد نمایان بود .

آری آنجا نیز جنگ است . بمب افگن ها از ارتفاعات ۲۰۰۰ ـ ٤۰۰۰ متر بمب خود را فرو می ریزند . چنین به نظر میرسد که با یك قیف بزرگ بمب هایشان رهبری شده است و بطور منظم قریه ها و مناطق را از بین می برند ....

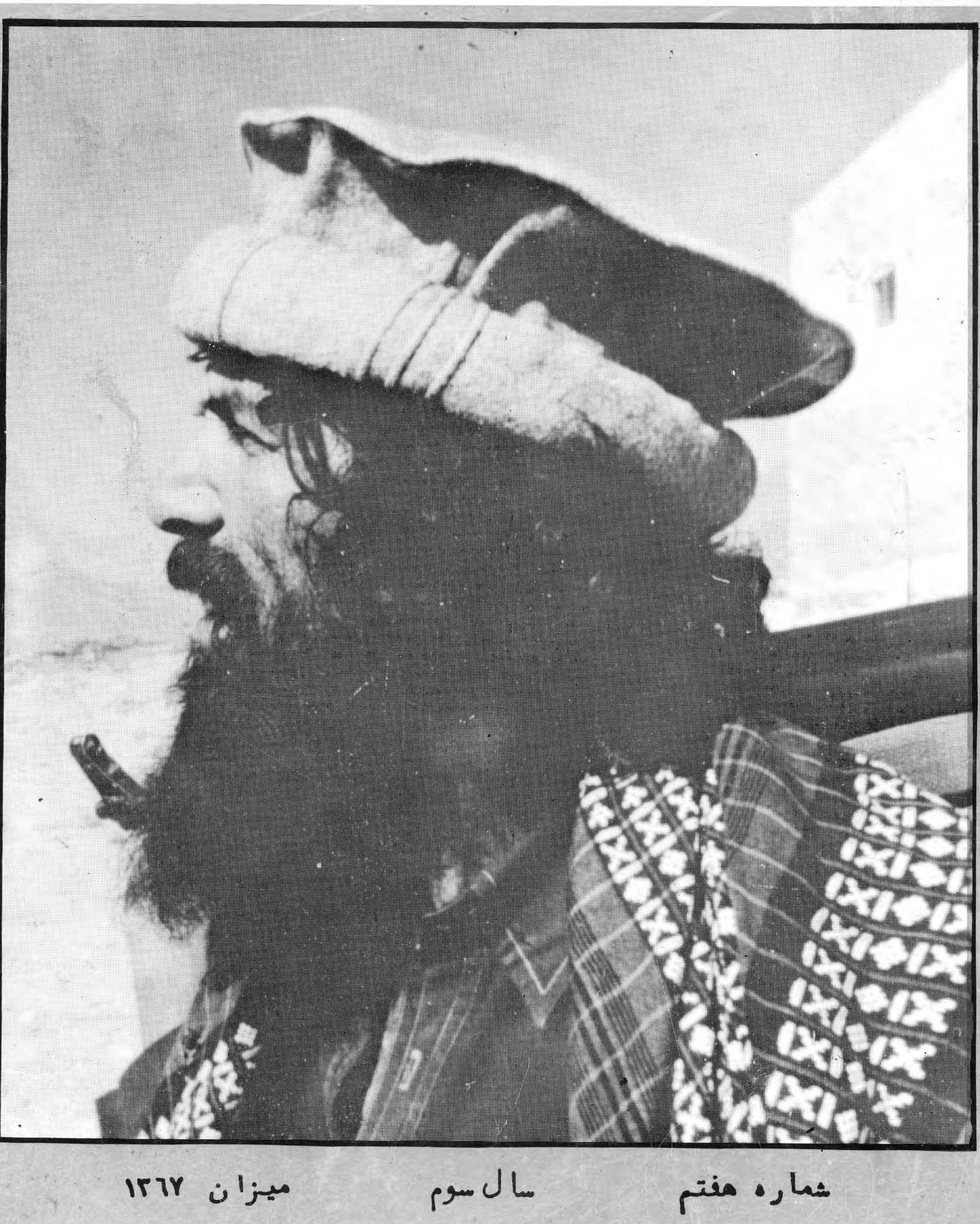
به منطقه ای رسیدیم که در آنجا یك منزل خالی با چاینان

بسم الله الرحمن الرحیم

وجاهدوا فی الله حق جهاده

افغانستان در مطبوعات جهان

شماره هفتم   سال سوم   میزان ۱۳۶۲

از انتشارات کانون ترجمه آثار جهاد افغان

افغانستان در مطبوعات جهان

نشریه ماهوار شامل انعکاسات مبارزه حق مردم افغانستان در مطبوعات جهان

مدیرمسؤل : پوهاند دکتور سید محمد یوسف علمی

شماره حساب بانکی 849
حبیب بانک لمیتد
پشاور کنت
پاکستان

وجه اشتراک سالانه

در پاکستان ۱۰۰ روپیه
در خارج ۳۰ دالر

آدرس : پست بکس G.P.O 417 پشاور

افغانستان در مطبوعات جهان

شماره هفتم سال سوم میزان ۱۳۶۷ ـ صفر ۱۴۰۹ ـ سپتامبر ۱۹۸۸

فهرست مطالب

✪ عملیات نظامی قوای روس و رژیم طی سالهای ۱۹۸۶ـ ۱۹۸۷	البرت ستاهل و پاول بوچرر مجله افغانستان ۱۹۸۷/۸۶ سویس	٤
✪ در کابل ... در زیر ریش روسها	ژیل لیونو مجله لی نوویل اوبزغوپتور ۲۹ جولای ـ ٤ اگست ۸۸ ـ فرانسه	۸
✪ خیرنی ښئیی چی کرهنه هم په افغانستان کی د جگړی په اور سوی ده	ادوارد جرارديت کرسچن ساینس مانیتر ٦ جون ۱۹۸۸	۱۳
✪ افغانستان و قراردادها	روزان کلس مجله فارن افیرز تابستان ۱۹۸۸ ـ ایالات متحده	۱٦
✪ سیاست آرام سازی منطقه	الیور روی	۲۱

عملیات نظامی قوای روس و رژیم ملی

سالهای ۱۹۸٦ـ۱۹۸۷

البرت ستاهل و پاول بوخرر

تاریخ ٤ می ۱۹۸٦ دفتر سیاسی کمیته مرکزی حزب دیموکراتیک خلق افغانستان دوکتور نجیب الله را به حیث رئیس حزب برگزید و این درست موقعی بود که مذاکرات کنفرانس ژنیو از سر گرفته می شد . کابل می کوشید ذریعه فعالیت های نظامی و سیاسی به اهداف مشخص ذیل نایل گردد :

۱ ـ سرحدات بین پاکستان و افغانستان را ببندد و به این ترتیب راه تدارکاتی مجاهدین را قطع نماید .

۲ ـ در بین اقوام قبایلی پشتون نفوذ کند تا یاری حمایت آنان برای رژیم کابل میسر گردد .

۳ ـ طرح مصالحه ملی را با اعلام آتش بس برای جانب مقابل تقویت نماید تا بعد از خروج قوای اتحاد شوروی از افغانستان زمینه تاسیس یك حکومت ائتلافی فراهم گردد .

برای مسدود کردن سرحدات ، یك پلان چهار مرحله ای روی دست گرفته شد :

۱ ـ با دادن رشوت به قبایل سرحدی واقع در مرزهای پاکستان